

EINA SYKĮ SAVAITĖJE

Kaina metams 10 l., pusmečiui 6 l., 1 mėn. 1 l. 20 c.
Kareiviams per pusę pigiau.
Atskiras numeris 20 c. visiems.

Skelbimai: petito eilutė 20 c.; prieš tekstą dvigubai.
Adresas: Kaunas, Laisvės Al. 12 Nr. Telef. 90 Nr.

„Aušrai“ pagerbti.

40 metų mums buvo uždrausta savo spausdintas žodis turėti. Buvo užginta maldaknygės, abecėlės, nekalčiausio turinio knygutės, laikraščiai. Neturėjome teisės viešai savo gimtąja kalba per spaudą prabilti, savo reikalų svarstyti. Del lietuviško spausdinto žodžio mes buvome traukiami atsakomybėn, buvome baudžiami, kalėjimuose pūdomi, Sibire badu marinami, šalčiu šaldomi..

Taip kėlėme dvasios vergijos pančius. Tečiau ši mūs dvasia ir vergijoje išliko gyva, nenugalima, kovojanči. Ir bekovodami užsigrindome, sutvirtėjome ir todėl nugalėjome! Ta kova del mūs spaudos laisvės, del mūsų teisės viešai gyventi —

alsuoti yra vienas gražiausių mūs istorijos — praeities lapų, gražiausių, nes toje galdynė mūs tauta davė daug tvirtų, pasiryžusių kovotojų — galiūnų, pasirodė ištverminga, nenulenkiamą, laisvės skaisčio-sios, pageidaujanti, vergijos pančių besigėdinanti, pasirodė kilnios dvasios esanti.

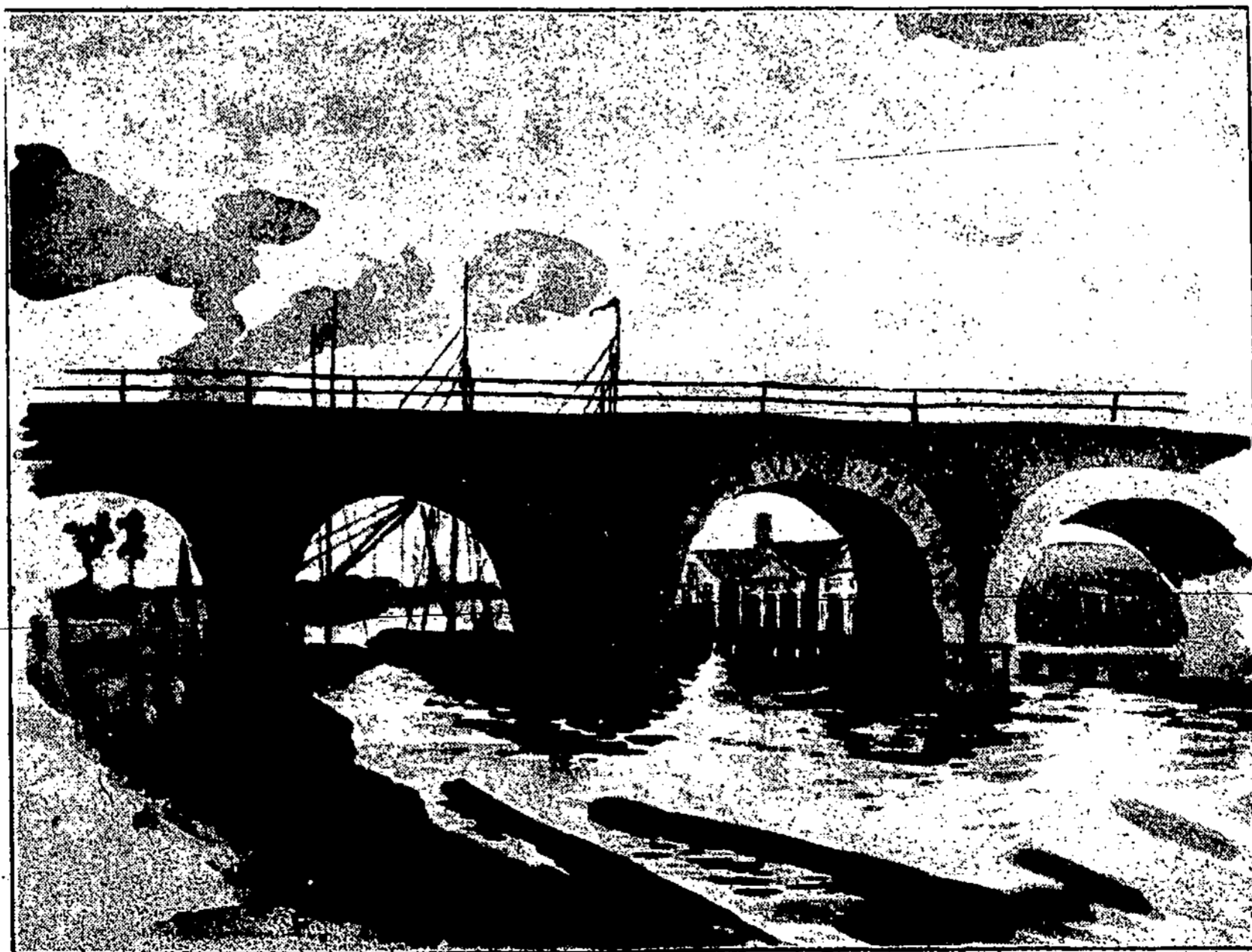
Kad mes lepšnią praeitį būtume turėję, kad ji mums būtų be vargų — kovų buvusi, kad ramiai vergijoje būtume tunoję — šian-dien nebūtume sugebėję sau laisvės — nepriklausomybės iškovoti, nebūtume galėję su savo amžiniais žiauriais priešais — pavergėjais grumtis, mirtinai kovoti ir juos nugalėti!

Gerbkime visa tai, kas mūs tautą tvirtino, grūdino, gerbkime ir kovos del spaudos atgavimo galdynę!

Tečiau jau išaugo išbujojo visa nauja karta nuotų dienų, kai spaudos laisvės kova jau buvo laimėta ir daug kas mūs jaunuolių apie tą vergijos galdynę jau tik girdėte girdėjo, pats gi jos jau nebmatęs, nebūtęs ir pamažu toji galdynė eina užuomaršon, eina į mūs istorijos įvykių eilę, pradeda samanomis samanoti. Taigi prisiminkime ją!

Prisiminkime, nes tos galdynės kovų prisiminimas sutvirtinęs mūs dvasią, pažadins upą, stipriau pastums į kovą del tų mūs tautos teisių, kurių dar nesame atgavę, del kurių kaip tik kovos eina.

40 metų atgal, 1883 m kovo mėn. 1 d. mūs

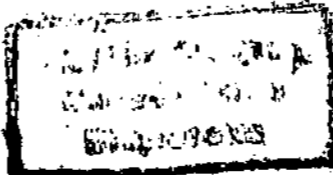

Klaipėda. Danijos tiltas. Del šio tilto įvyko smarkus susišaudymas tarp Klaipėdos sukilėlių ir prancūzų.

tauta ryškiausiai sulaužė ir paniekino mūs dvasios — engėjų spaudos draudimą. Tą dieną Mažoj Lietuvoj išėjo pirmas „Aušros“ laikraščio numeris, nuo tos dienos prasidėjo mūs tautos atgimimas, tą dieną mūs tauta pabudama, stoji naujon, ilgon ir sunkion kovon. Paminėkime ir pagerbkime tą dieną!

Visuomenė jau ima tai dienai ruoštis. Susidarė „Aušros“ 40 m. sukaktuvėms švęsti komitetas. Tas komitetas vasario 2 d. nutarė

sukaktuves švęsti ne kovo 1 d., kadangi yra tai darbo diena, bet artimiausiam sekmadienį, kovo 4 d. Komitetas šaukia visą mūs kariuomenę, visą

Lietuvą tai dienai tinkamai pasiruošti, tinkamai ją pagerbti bei paminėti. Todel Komitetas, tarp kitko, siūlo tą dieną paruošti viešų paskaitų iš „Aušros“ galdynės, padaryti tinkamų veikalų vaidinimą, surengti „Aušros“ leidinių parodą, pavadinti kurią nors gimnaziją ir kitas mokyklas „Aušros“ vardu, rūpintis išleisti visą „Aušrą“, sudaryti moksleiviams šelpti fondą, jei galima išleisti „Aušros“ veikėjų albumą ir tt.

Kaip mes, kariuomenė, privalome ir galime tą dieną švęsti. Į tai, beabejo, tinkamiausiai galės atsakyti dalių švietimo komisijos, nes tai jų tiesioginė pareiga pirmučiausia į tokius reikalus atsiliepti. Tačiau aišku, kad tą sukaktuvių dieną gražiausiai ir tinkamiausiai galima pagerbti: 1) darant paskaitas apie „Aušros“ ir bendrai spaudos persekiojimo galdynę; medžiagos toms paskaitoms, ilgai neieškous, galima rasti 1921 m. „Mūsų Žinyno“ 3 Nr. (Kap. Biržiškos straipsnis) „Mūsų Senovė“ — daug medžiagos, „L. Ūkininko“, „Dešimts metų spaudos atgavimas“, ir Jakšto maždaug to paties pavadinimo, A. Rucevičiaus „Sunkiisiais laikais“ ir t. t. 2) pastatyti scenoje tinkamų vaidinimų, deklamacijų, monologų, koncertų. 3) Įsigyti „Aušros“ veikėjų portretus (J. Basanavičiaus, M. Jankaus, J. Šliupo, J. Mikšo ir t. t.). Prie progos turime pabrėžti, Ekonominė karių B. vės fotografijoje Kaune yra gražių D-ro J. Basanavičiaus fotografijų-portretų ir įsigyti juos gan nebrangiai atsieina.

Pradžią visam tam darbui kariuomenėje jau daroma karių rengiama paskaitas kariuomenei Kaune (Karių Klube) ir Šančiuose.

Prisidėkime visi, kas tik gali, tai dienai pagerbti — kova juk, kuri tą dieną 40 metų atgal prasidėjo, eina dar ir šiandien.

Kap. Ruseckas.

Respublikos Prezidento įsakymas.

(Paskelbtas 1923 m. sausio mėn. 23 d.)

„KARIAI!

Du su puse metų gyvai sekę ginkluotų pajėgų vystymosi ir valdymą, kartu su Jumis dirbę bendrą valstybės kūrimo darbą, drauge džiaugęsis kariuomenės narsiais žygiais bei laimėjimais ir liūdėjęs sunkiomis valandomis, šiandieną, vėl pašauktas stoti mūsų kariuomenės priešakin, kreipiusi į Jus, kariai, su pasveikinimo žodžiu.

Dalydamasis su Jumis, kariai, džiaugsmu dėl mūsų ištvermės, kuri atidarė Lietuvai duris į Tautų Sąjungos šeimą ir išgavo beveik visų valstybių pripažinimą jos nepriklausomybės, turiu, tačiau pažymėti, kad tos ištvermės ir pasiaukavimo Tėvynė ir toliau iš mūsų laukia. Ne visi mūsų tautos siekimai dar įkūnyti: mūsų pietų sienos dar ligi šiol nenustatytos, senoji sostinė Vilnius neatvaduota, mūsų broliams — Klaipėdos kraštui — dar nėra leista gyventi su mumis vienoje valstybės šeimoje. Reikia mums ir toliau augti, tvarkytis ir stiprėti, kad tautos troškimus įvykinus, kad Lietuvą galinga ir laiminga padarius.

Ne daug mūsų tėra, o darbo daugybė, todėl ne skaičius mus gelbės, bet mūsų dvasios stiprumas, bet mūsų kariuomenės būdo kilnūs privalumai.

Tad aš norėčiau matyti, kad mūsų kariuomenė kaskart labiau tobulėja, auklėdama ir gilindama savyje geležinės drausmės dėsnius, tvirtą blaivumą, atsidėjimo pilną pareigų ėimą, gimtosios šalies ir jos žmonių gerovės supratimą ir meilę.

Mokslas savo išradimais ir jų pritaikymu progresuoja, neatsilieka ir karo sritis; mes privalome pa-

sisavinti visą tai, ką mums teikia šių dienų karo mokslas.

Ir karininkų ir kareivių dauguma kilę iš tų pačių samanotų bakūzių ir skirdamiesi tik šalies uždėtomis prievolėmis, norėčiau, kad tuos senuosius ryšius stiprintų, sudarydami kilnią karinę šeimyną, kur tikrai jaukiuose santykiuose karininkai, kaip vyresnieji šeimos nariai, globotų ir auklėtų jaunesnius narius — kareivius.

Kariuomene! Mano čia pareikšti pageidavimai yra Tautos pageidavimai. Aš tikiuosi, kad visi kariai, kas kam priklausos, dės visas savo pastangas, kad juos įgyvendinus kariuomenėje, kad sudarius tikrai galingą šalies apsaugą. Tuomet valdžia galės vaisingai dirbti šalies gerovės darba, žiūrėdama jos žmonių reikalų, tuomet mūsų piliečiai galės ramiai gyventi ir naudotis savo darbų išdavomis, kaip materialės, taip ir dvasinės kultūros srityje.

Kaunas 1923 m. sausio mėn. 4 d.

A. Stulginskis, Respublikos Prezidentas. Majoras Sližys, Krašto Apsaugos Ministeris. Majoras Gričius, L. e. Generalio Štabo Viršininko Pareigas.

Lietuvių simpatijos prancūzams.

Nors niekas prieš karą nedrįsdavo viešai prasiurti apie Lietuvos nepriklausomybę ir jos valstybės sudarymą, bet toji idėja kaimiečiuose ir tuokart buvo pastebima. Dažnai tekdavo išgirsti, kad prieš laikas, kuomet Lietuva galės atsiskirti nuo Rusijos, kadangi seniau ji buvo atskira valstybe. Tą savo pranašystę žmonės paremdavo visokiomis pasakomis, padavimais ir kt. Matyt, kad ir žlugus mūsų Valstybei, jos atminimas, užsilikęs žmonių pasakose, nedavė tai idėjai mūsų liaudyje užgesti.

Buvo pastebima kaimiečiuose simpatija prie prancūzų ir išsikalbėjus apie visokius sukilimus, maštus prieš rusus, pareikšdavo, kad atėjus reikalui ir esant progai, prancūzai lietuviams padėtų. Prieš karą ir laike karo lietuvis tikėjosi, kad Prancūzai parems juos kovoj del nepriklausomybės ir bus jų draugais, nors, kaip šiandien matome, skaudžiai apsvylė.

Tos lietuvių simpatijos prancūzams matyt gyvuoja nuo seniau. Dar 1812 m., kuomet Rusų sumuštas Napoleonas bėgo Lietuvos laukais, daug jo kareivių išblaškytų giriose, rado prieglaudos lietuvių kaimiečio gūčioje, nors pastarajam tekdavo nuo rusų nukentėti už prancūzų slėpimą ir globojimą Lietuvaitės savo išaustomis drobėmis aptverdavo prancūzų žaizdas ir tt. Padaryti tą visą neprielankus gyventojas negalėjo.

Tas buvo atgal šimtas metų, bet panašių atsitikimų galime rasti ir praėjusiame didžiamame kare tarp 1915—1918 m.

Važiuojant nuo Žiez marių į Vievi, pakelyje tuojau už Mijaugonių kaimo rasime prancūzų belaisvių kapines, kurios liūdyja, kad čia būta aukščiau minimame laikotarpyje prancūzų belaisvių stovyklos. Minimoje stovykloje buvo uždaryta keliasdešimt prancūzų civilių. Vietiniai gyventojai lietuviai, nors patys tuokart blogai gyveno ir slėpė paskutini karnį nuo vokiečių, bet tuo paskutiniu karniu dalinosi su uždarytais prancūzais belaisviais, gelbėdami juos nuo mirties bado. Vokiečiai neleisdavo nešti jiems maisto, bet moterys per dratines tvoras mesdavo jiems ką turėdamos ir šiaip, gaudamos progos, tekdavo nelaimingiems maisto. Kuomet minimi prancūzai buvo

gražinami tėvynėn, atsisveikindami su vietiniais gyventojais, padėkoję už teiktą jiems pagelbą, pareiškė, kad jie Lietuvos ir lietuvių gerumo niekad nepamirš ir apie juos kalbės grįžę tėvynėn. Iš tų prancūzų buvę ir žymių asmenų, vieno miesto galva ir kt. O pašių faktų paieškoję Lietuvoje rastume ir daugiau.

Lietuvių prielankumas prancūzams išliko iki Lietuvos nepriklausomos Valstybės susikūrimo. Nuo 1920 m. pradėjo lietuvis kitaip žiūrėti į prancūzus. Išgirsi iš kaimiečio lūpų, kad prancūzais nebegalima pasitikėti, nes jie nori atiduoti mus lenkams. Iki šiol buvusi lietuvių simpatija prancūzams palengva atšalo ir paskutiniai Klaipėdos įvykiai ir Petišnės vardas tą žymiai pастumėję pirmyn ir jau dabar girdėtis visiškai lietuvių nepasitenkinimas prancūzais. Tai galime pastebėti ne tik išsikalbėjus su atskirais asmenimis, bet ir iš įvykusių šiomis dienomis Kaune demonstracijų, kuri parodė, kad lietuvių simpatija prancūzams prapuolė, o to viso kaltininkai ne lietuviai, bet patys prancūzai, kurie savo akla politika perdideliu nesąmoningu pataikavimu Lenkijai stumia nuo savęs lietuvių tautą ir jų sukurtą Valstybę.

Juodlis.

Gardinui.

Ilgiausias Tu šimtmečius merdėjęs,
Klaikiosios vergijos nakty;
Tavasai kardas jau surūdijęs.
Praeities karžygių makšty . . .

Keliai tavo protėvių apžėlę,
Kad žengė didvyriais kovon! . . .
O audros štai vėl kyla pašėlę
Ir žeria Žvaigždynus krūvon . . .

Didvyrių kaulai po žemių gilių,
Neradę ramybės šventos,
Vėl kilis iš kapų del Laisvės brolių
Ir narsiai didvyriais kovos! . . .

Leit. Viliušis.

Už laisvę.

(Iš karo su lenkais atsiminimų).

(Žiūrėk «Kario» 5 Nr.)

Bestovėdamas patvoryj, ir sekdamas dalykų eiseną, pastebėjau, kad per tuos vartus, kur stovi sargybiniai įeina ir išeina kareiviai. Sargybiniai visai nekreipia dėmesį į praeivius, jei bent tik kai kurio paklausia: „Kto tu?“. Žybtelėjo gera mintis: kodėl aš negaliu sulošti lenko rolę? Paėjau dar toliau į taką, einantį nuo ligoninės durų vartų link, užsidegiau papirosą, atleidau savo parištą ranką, užsiverčiau frenčo apykaklę, kad nepastebėtų trikampių ir, tyčiomis atsikosėjęs, tvirtais, drąsiais žingsniais, kad neįtartų, artinausi iš tamsos į šviesą, prie vartų. Tai priešpaskutinis mano laimės kvotimas! Nors skauda pašėlusiai ranka, bet, ką darysi! — stengiausi mosikuoti: noriu atrodyti visiškai sveiku. Papirosą taip traukiau, kad veik iki pusės buvau paskendęs dūmuose.

Štai, jau tarpvartėje! Del visa ko sumažinau žingsnius. Sargybiniai kažin ką šnekučiuoja. Staiga vienas pasisukęs sušuko: „Kto tu?“ Nors mano dū-

Supraski Tu, Gardine, pražilęs,
Ką Nemunas Tau naktį šneka! . . .
Stoki už Laisvę savo sukilęs
Ir griauki vergiją seną! . . .

Ištraukęs iš makštų Vytauto kardą,
Sudaužyk vergijos pančius! . . .
Pikelki Garsų Kęstučio vardą,
Kur laužė nuožmius Kryžiuočius! . . .

Nenurink Tu, Gardine, Seneli,
Kol tremps Tavo kūną priešai! . . .
Bet šaukis į Vilnių, savo brolių,
Ir į bendrą kovą viešai! . . .

Te bus Tau meili sesė Klaipėda,
Del Laisvės pavyzdys kovoj! . . .
Nes tiek amžių į bendrą žadėta,
Susiburt vaikams Lietuvoj! . . .

Klaipėda, Vilnius, Gardinas, Tilžė,
Paduokite ranką rankon! . . .
Ir ženkit, kur šaukia brangi Tėviškė,
Del būsimos kartos, drąsiai, kovon! . . .

Mūsų vadovas Baltasai Vytis,
Veski Tu pulkus karžygių! . . .
Šiandie yr lemta mirtinai gintis,
Už garbę ir žemę didvyrių! . . .

1923 — I — 23 d.

Pranys Gylys.

Kodel arkliai automobilių baidosi?

Kai kurie žmonės į šį klausimą taip atsako:

„Arklys, matydamas be arklio bėgantį vežimą taip galvoja: — jei yra vežimas, tai turi būti ir arklys, o jei nėra arklio, ir vežimas bėga, tai čia kas nors negerai. —

Ar mes nenusigastume, jei taip pamatytume vienas kelnius keliu ar gatve bebėgančius?“

Šia pas kulnį atsidūrė, vienok susigriebiau pasakyti: „Svój“, nes girdėjau, kad ir kiti taip pat atsakydavo. Kareivis, matomai, patenkintas atsaku, pasisuko ir vėl tęsė savo pašnekėsį su draugu. Aš-gi, laimingai likvidavęs savo baimę tarpvartėje, pasukau kairėn į plentą ir, padidinęs žingsnį, skubinau greičiau išvengti man negeistinos elektros, kuri, kaip tyčia, švietė tiesiai akysna.

Ant plento didelis judėjimas; ir kariškių ir civilių raitų, visokio kalibro pėsčių ir važiuotų. Mat, nešaltas ankstyvo rudens vakaras vilioja visus išbutų pasivaikščioti, prasiblaivinti. Kiekvienas skuba pakraštį, kareivinių linkui, kad pakvėpuoti tyru oru, išvengus miesto dulkių ir bildesio, kuris taip visiems įkirėja.

Prie tų tai skubančių išvengti miesto bildesio, prisiplakiau ir aš, kaip skubantis greičiau iš miesto kareivinių. Kalvarijos linkui. Įsimaišęs į kitus lengviau atsidusau. Nors kiekvienas praeivis, rodos, į mane žiūrėjo, mane pažino, sekė. Pasigirdus užpakalyje raitų bildesio ar pralapnojančiam raiteliui man atrodė, kad tai pasiūstėji mane sekti šnipai. Ir aš skubau greičiau į tamsą — į laukus, kur mane slėptų gamta!

Jūros darbai.

(Žiūrėk. Kario 5 Nr.).

O kiek ir kaip galima uždarbiauti jūrose? Gal jūrose yra daugiau darbo, negu uždarbio?

Jūros užima didesnę dalį žemės rutulio, kuriame mes gyvename. Jūrų nėra ribų. Jos, galima sakyti, bendros, visam pasauliui beveik kaip oras. Tiksliai pakrančių vandens padalinti tarp pajūrio valstybių, o visas vandenynas laisvas. Kiekviena tauta gali pasiųsti į jūras tartum dalelę savo valstybės. Ta dalelė — garlavis arba vėjalavis. Laivuos plevėsuoja tautos vėliava ir jie sudaro dalelę tos valstybės kurios pilietis yra garlavio arba vėjalavio savininkas.

Kiekvienas žino, kad prekes arkliais pervežti brangiau atsieina, negu geležinkeliu. Kiek reikia pasamdyti vežimų vienam vagonui iškrauti? Dideliam vagonui — reikia 20 vežimų. O visam traukiniui? Tai dėl to geležinkeliu ir kaštuoja pigiau gabenti, kad pats geležinkelis neturi tiek rūpesčio ir vargo su prekėmis, kiek paprastas vežikas. Geležinkeliu gabenant ir žmonių mažiau reik. O kiekvienam geležinkelio tarnautojui galima brangiau mokėti ir vis dėlto nebus nuostolių. Jūrų garlavis pakelia nuo 40 iki 300 vagonų, vadinasi iki 15 traukinių. O vandenyno garlavis — tiesiog ir nesuskaitys — iki 150 traukinių ir daugiau. Vėjalavis pakelia mažiau, bet už tai jam nereikia nei arklų šerti, nei krosnies katilui kurti. Štai dabar ir galima suprasti, kad jūromis prekes vežioti daug pigiau apsieina.

O juk jūrose nereikia nei kelio valyti, nei bėgių tiesti, todėl ir atsieina dar pigiau. Galima garlavio tarnautojui dar daugiau mokėti ir vis dėlto neturėti nuostolių.

Visa tai suprato mūsų valstietis Antanas, apie kurį mes kalbėjome, ir todėl jis nusprendė: vyresnysis sūnus liks šeimininku, jis ir uždarbiaus arkliais, vidutinis darbuosis stotyje, jauniausiąjį gi Adomą pasiųstas į jūrą. Atsiųs jis mums daugiau pinigėlių ir gyvensim išteklingai, ainius mokindami mieste. O čia tam reikalui ir Antano sėbras, kuris seniau gyveno Amerikoje, užsidirbo ten pinigėlių, ir nusprendė su keliais savo krašto žmonėmis sudaryti bendrovę jūrų važta verstis.

Ties kareivinėmis pasirodė šviesa ir, užsikabinęs per petį šautuvą, vaikštinėjo sargybinis. Susitikti su juom nelabai norėjosi! Todėl pasukau į kairę pusę plento, kame nėra jokių triobesių ir gynam lauke viešpatauja tamsa ir tyla. Pasitaikiosios dvi eili vielų tvorų man rodėsi vaikų užtaisytais žaislais — nė pasijutau, kaip atsidūriau kitoj pusėj ir... tolyn! Greitai paskutiniai miestų trobesiai ir kareivinės pasiliko užpakalyje. Atsargiai vėl perėjęs plentą, dar apie varstąėjau neatsigrįždamas, kaip kad paukštis ištrūkęs iš „narvo“ ilgai skrajoja, bijodamas nutūpti, tik pagaliaus, radęs arimuos patogų kupstą, atsisdau ir, šaltą prakaitą šluostydamasis, lengviau atsidusau.

Nakties rūko sparnų apgaubtas dungsojo pasilikęs užpakalyje miestas. Jo žiburiai, susiliedami į bendrą didelę šviesą, gaisro pavidale raudonavo padangėje. Tik pakraščiais margu vainiku mirksėjo atskiros elektros lemputės, lyg nurodydamos miesto ribas. Tili ir niūku aplink! Tik retkarčiais paliečia ausį pravažiuojančių plentu ratų bildesis, ar pavėlavusio raitelio arklio pralapnojimas; pasigirsta dar kariška vakaro daina, — bet pagaliaus viskas išpa- lengvo nutįsta... nurimsta — visi ramybės ardytojai

Nusipirko jie garlavėlį, naują naujitelį. Senas pigesnis, bet dažnai taisymo reikalingas ir todėl brangiau išeina. Taigi pirko jie nedidelį garlavėlį 80-čiai vagonų iš viso. Su dideliu kur gi pasidėti. Daug krovinių išsyk sunku ir gaut. Juk mūsų garlavėliams patiems viską reikia sau organizuoti, viską sugalvoti, viską gauti, o be to ir konkuruoti su stipriausiais sunku. Garlavis tapo pavadintas „Vytis“ ir Antano jauniausiąjį sūnų Adomą laivo kapitonas pasiėmė į jūras, „praktikai“. Senis liko namie ir laukia, ką jam sūnus atrašys, kaip jam ten einasi jūrose ir kuo jis ten verčiasi.

Jūrininkas.

Jonas Žilvitis

„Geležinis Vilkas“.

Staugia Vilkas Geležinis,
Renkas pėsti ir raiti,
Stoja tankiosios grandinės
Juodbėreliai mūs greitai...

Josim mes artyn prie Vilniaus
Gelbėt brolių pavergtų,
Kur mūs vardas yr užgimęs,
Kad ten prieš nebūtų.

Nes mums Santarvė — močiutė
Savo žodžiais nepadės,
Kol ginklu mes nenuveiksim
„Žulikausko“ padermės.

Juodbėreliai, mūsų sėbrai
Būkit drąsūs prie mirties,
Mes sau laisvę iškovoję
Lauksim skaidrios ateities.

Vilniuj kalną Gedimino
Mums parodys štai Vytis,

kviečiami gulti. Tik nakties paukščiai nepasiduoda miego įtakai: t msoje praplasnoja šiksnosparnis; ten toliau sukniukė pelėda, kuri nedrįsta dieną rodytis, — o ten tarpkalne slenka savais keliais tamsos mylėtojas — dvikojis. Graži ta vakaro idilija! Koks malonumas, kad štai aš galiu ja gerėtis laisvės akimis! Nėra jau tos priežiūros, kuri mane laikė savo rėmuose. „Aš laisvas!“ — tas man aiškiau visokių elektrų spindėjo mintyse, — keliai laisvi į visus keturis kraštus. Nors nepermatau pryšakyje — mano klajonės vargų, o gal ir nelaimių, kurios, rodos, priverstų nusiminti. Juk, pasiryžimas daug gali. Nors kentėti ir mirti, bet laisvam būti! Tai supras tiksliai tas, kuriam priseina tai pergyventi: būti uždarytu belaisvėje; kitų klausyti — taipgi svetimu įrankiu, pačiam esant žmogumi kitų saugojamas ir štai... vienam akymirksnyj... viskas išnyko — nelaisvės retėžiai nutraukti!... Viršgamtinė energija paėma ir kelia augštyt, augštyt prie laisvės idealo.

Tokia staigi permaina taip jaučiama, it sapne, laimingai išvengus bedugnės. Mintys skrenda ten toli, toli, — kame žygiavom, kur dar taip neseniai mūšiai buvo, — kame draugai pakišo už laisvę galvas po žalia velėna. Akys gi sminga į tą gilia tamsą

O plėšikas „tarnas pono“
Niekad Vilniaus nematys!

Nes čia Vilkas Geležinis
Amžinai jau apsistos,
Laisvę kraštui sugražinęs,
Jau per amžius ją dabos!..

Nardomosios laivės vystymasis.

Jau XVII amžiuje kai kurių išradėjų buvo mėginama padirbti nardomąją laivę. Ir išties, ar neviliojanti prakilniam žmogaus protui mintis: plaukioti vandenyje lyg žuvis. Po ilgų ir sunkių kliūčių, olandui Van-Derbeliui pasisekė padaryti jo sugalvotą laivę. Jis ją demonstravo (rodė) Anglijos karaliui Jokubui I-am, kaipo didžiausią naujieną. Tais laikais tam žmogui reikėjo turėti geležinę valią ir drąsą, kad visuomenė nepaskaitytų jo pamišėliu ir utopistu (svajotoju).

To olando buvo padėta kertutinis akmuo ir visi išradėjai uoliai griebėsi tęsti „nardomojo laivyno išradymo darbo“. Po žymių kaikiuriams jų nepasisekimų (Norvud, Papin...) užstojo gan ilgas laikotarpis, kuriame nieko naujo toj srytyje nuveikta nebuvo. Tik 1775 metais amerikonas Biušner išstatė naują nardomosios laivės tipą ir pavadino ją dėliai jos labai stipraus kiauto (sienu) „Vežlys“. Ji lengvai galėjo išlaikyti tą vandens spaudimą, kuris, jai skęstant, ją slėgia kas 10 metrų viena atmosfera. Biušnerio laivė pakankamai turėjo suslėgto oro, kuris, reikalui esant, buvo išleidžiamas lauk tam tikrais vamzdžiais. Kadangi „Vežlys“ buvo skirtas specialei tik karui, tai prasidėjus 1777 m. Amerikos karui su anglais, Biušneris savo laivę praplaukė pro priešo laivyną ir paleido jam kelias minas. Jis tiek apsidžiaugė savo tvariniu, kad tą laivę paskaitė idealu (tobulčiausia) ir visai nebesistengė jos gerinti.

1850 metais vėl atsirado laivė, padirbta sulig V. Bauerio projekto. Ji turėjo 8 mtr. ilgio ir 2 mtr. pločio. 1885 metais V. Baueris vieną laivę padirbo ir Rusijai. V. Bauerio pavandeninės laivės amžius, kaip

ir jos pirmtakūnų, nebuvo ilgas. Prasidėjus 1885 m. karui, ji nuskendo pačioj karo pradžioj. Neuzilgo potam vienas talentingas rusų išradėjas patiekė Jūrų Žinybai gerai išdirbtą ir sugalvotą nardomosios laivės projektą 60 žmonių su 15 patrankų, bet, nežinia kokių priežasčių dėliai šis projektas nebuvo priimtas. 1859 m. Elvenas išrado gan svarbų nardomosioms laivėms prietaisą, kuris su įvairiais pagerinimais vartojamas ir dabartinėse laivėse. Tas prietaisas vadinamas periskopas. Jis susideda iš gan ilgo vamzdžio, per kurį su atitinkamai sustatytais padidinamais stiklais ir veidrodžiukais, galima matyti viską, kas dedasi vandens paviršiuje ir priešo laivyno tarpe.

Nardomųjų laivų technika šiandien tiek pažengė pirmyn kad nėra jokios galimybės sulyginti pirmąsias jų drauges su šių dienų. Dabartinė nardomoji laivė, ginkluota 6—8 mm. patrankomis ir pilnu kroviniu, gali daryti reisu (keliauti) vandens paviršiu 3000 kl. ir daugiau, o po vandeniū — 600 kil. Toki laivė jau nebe nardomoji laivė, bet baisus jūros vilkas-kreiseris. Retas kuris bus neskaitęs apie baisenybes, kurių pridirbo vokiečių nardomosios laivės didžiajame kare su Anglų ir Prancūzų laivais.

Baisus ir galingas tai yra jūros karo padarinys!

A. Jauga.

Nuo Redakcijos. Greitu laiku „Karyj“ išspausdinsime nors trumpą, bet įdomų apsakymėlį iš nardomųjų laivių kovos.

Karo chronika.

Lietuva ir užsieniai.

— Ultimatusas Lietuvai. Vasario 2 d. 12 val. Prancūzų, Anglų ir Italų atstovai įteikė mūsų Užsienių Reikalų Ministeriui ultimatumą, kuriame reikalaujama atitraukti iš Klaipėdos visus ginkluotus gavalus, paleisti ginkluotus būrius Klaipėdoj, pasitraukti Simonaičio valdžiai ir paleisti Gelbėjimo Komiteta.

Per 7 dienas tą nepadarius, grąso, kad Santarvė nutrauksianti su Lietuva diplomatinis santykius. Ultimatumė kaltina Lietuvos Vyriausybę, būk tie ginkluoti sukilėlių būriai organizuoti Lietuvoj, Vyriausybės

pryšakyje, kurią šią naktį reikės perskriesti. Bet tai niekis! Vienas jausmas: „aš laisvas!“ pergali viską, — rodos, kalnus nuverčia nuo kelio.

Bet gana svajonių! Užduotis pryšakyje! Atsikėlęs, pamojavau dar ranką, ir traukiniui išsijudinus iš vietos, lyg norėdamas pasakyti: „Sudiev, Suvalkai, gal ne greit pasimatysim; sudiev ligoninė ir tie kurie mane atlankydavol! Atsiprašau, kad truputį nusižengiau prieš mandagumo dėsnius, neatsiklausdamas išėjęs, bet tai jau mano kaltė! Sudiev, pagaliaus, ir tiems kurie manęs neapkentė, kaipo lietuvio — daugiau jus nebeapykinsiu savo asmeniū!“ — ir pažvelgęs aukštyn; į žvaigždes, kaipo vienintėlį orientacijos punktą, nes nei laikrodžio, nei kompas, nei žemėlapiu neturėjau. — o naktis tamsi — žengiau pirmyn!

Kaip išbaldytas iš guolio kiškis, leidausi per erdvius laukus ir miškus, vengdamas kelių, takų žmonių pėdsakų. Akmenais apšėtos, iššertos dirvos, neperdideli krūmai, balos. — viskas man rodėsi gryniausiu keliu. Ėjau nenuilsdamas. Tik staigus paukščiuko, pabudinto iš miego, purptelėjimas, artimas pelėdos sukniukimas priveršdavo mane krūptelti ir sekundai kitai apstotai, kad įsitikrinus, jog tai paprastas nakties apšvilkinimas, o ne koks nors mano

sekėjas, kuris tyko mano laisvę padaryti vėl nelaisvę. O kartą tiek triūso, tiek rūpesties išsivadavimui padėjus itin nesinori pakliūti vėl į tuos pačius žabangus. Tad ir nusistačiau eiti atsargiai, pilnoj to žodžio prasmė; nors reikėtų pamatyti ir šilta ir šalta. Ypač stengiausi vengti žmonių, nes visokių esama: vieni prijaucia lenkams, kiti lietuviams — nežinia, kurių gali užtikti. Todel geriau nei vienų nei kitų! Atsarga gėdos nedarol!

Vietos, kuriomis aš „žygiavau“, keitėsi it kinematografo ekrane: čia kalnelis, pakalnė; ten miškas, krūmai, balos, neperdideli tarpkalnėse ežerai, — ir, kreiptina domės, tai daugybė įvairaus didumo akmenų, išmėtytų dirvonuos, del kurių dažnai tekdavo apsistoti, kad įsitikrinus, jog ne lenkų sargybinis susirietęs sėdi. Nuo kito reikėdavo net pasitraukti į šalį, nenorint gaišinti laiko tikram jo pažinimui. Ėjau tarpkalmėmis, dažniausia atšlainėmis, nes naktį sargybiniai nuimami nuo aukštumų ir statomi pakalnėn, iš kur jie aiškiai mano kalnelio viršūnės orientaciją. Kiekvienam žingsny atsarga!

(Bus daugiau).

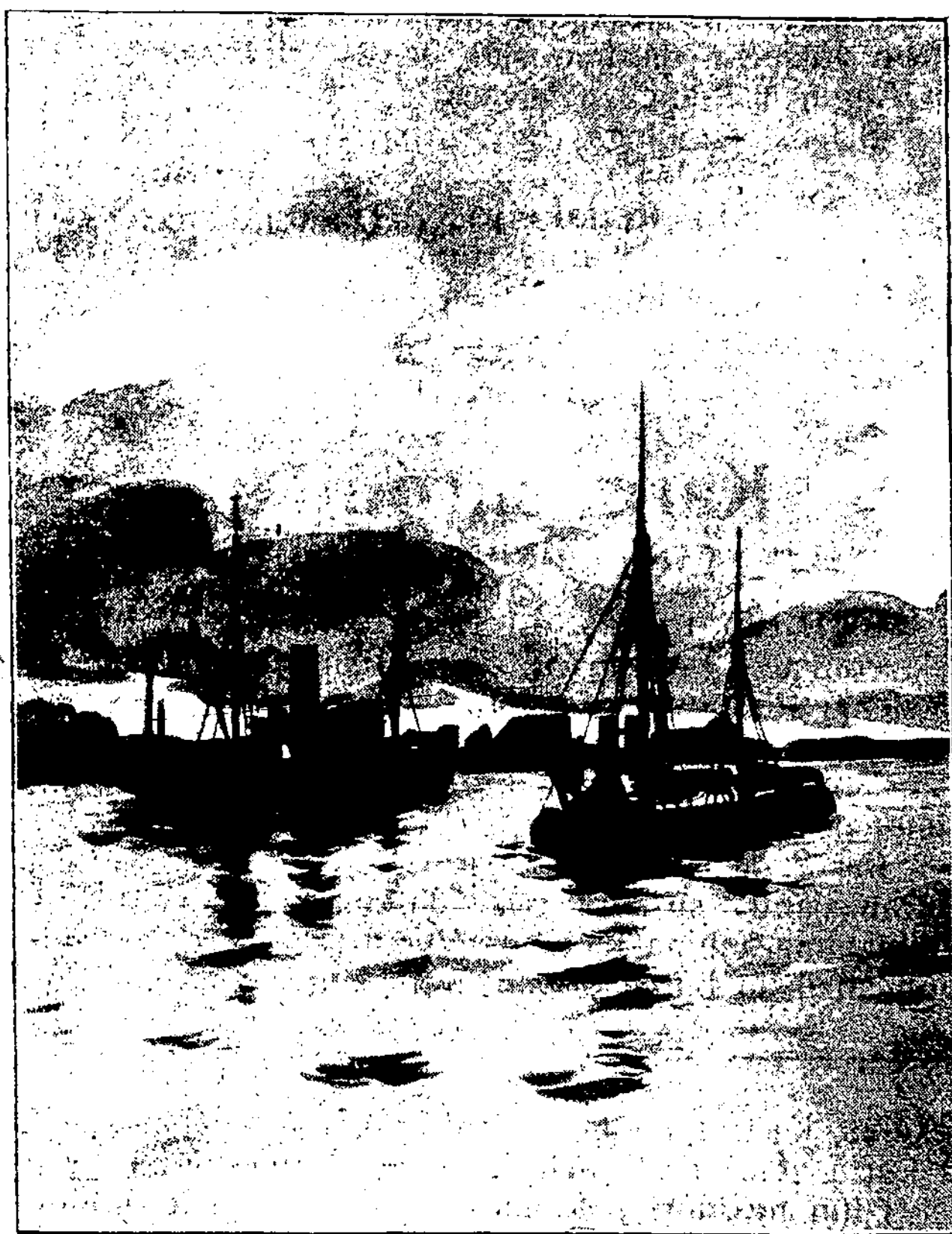
jas rėmusi ir siuntusi. Iš anksto galima spėti, kad kadangi kaltinimai nepamatuoti, Vyriausybė tų reikalavimų išpildyti negalės.

— **Del neutralės zonos.** Tautų Sąjungos Taryba svarsčiusi Vilniaus reikalus. Lietuvių ir Lenkų atstovai pranešę apie neutralinės zonos padėtį. Tautų Sąjungos atstovas p. Saura, kalbėdamas del neutralės zonos, pasiūlė praveisti laikiną sienų liniją ir tuo būdu panaikinti neutralę zoną.

Lenkų laikraštis „Przegland Wieczorny“ praneša, kad Vilnijos neutralės zonos klausimas bus svarstomas dar šią savaitę ir bus siūloma Suvalkų geležkeli atiduoti Lenkams, o Giedraičius ir Širvintus lietuviams.

Mažojoj Lietuvoje.

— **Prieš sukilėlius.** Mieste buvo pastebima nemaža prancūzų kareivių civiliai perengtų, kurių planas kartu su senos vokiečių direktorijos žandarais užpulti savanorių kariuomenę, ją sunaikinti ir tuo bū-

Klaipėda. Laivai Klaipėdos uoste, arba Aisčių marše. Per šias mares Nemunas išteka į Baltijos jūrą.

du gražinti senąją heimatbundininkų tvarką. Savanorių kariuomenės vadas apie tai pranešė prancūzų pulk. Transonui, pažymėdamas, kad asmens, pas kurį bus rasta ginklų, bus teisiami karo teismuose, o kurie bus pagauti ginkluoti, tuos vietoje šaudys.

Taip pat savanorių kariuomenės vadas pareikalavo atitraukti iš Klaipėdos uosto Santarvės karo laivus, kaipo nereikalingus ir kenksmingus kraštui, kadangi atvykusiųjų laivų kariuomenė supirkinėja mieste visokias prekes, kurios reikalingos kraštui ir tuo didina brangenybę.

— **Bruvelaitis.** Buvęs Vyr. Gėlb. Komiteto reikalų vedėjas Bruvelaitis kariuomenės vado įsakymu paskirtas Šilutės komendantu. Taip pat jam pavestas visas tolimasis savanorių organizavimas Šilutėje.

— **Visi.** Klaipėdos krašto kilimo piliečiai karininkai, technikai ir kitokie specialistai, esantieji kitur

arba tarnaujantieji kitose kariuomenėse, kviečiami grįžti į tėvynę ir skubiai stoti į savanorių kariuomenę.

— **Gaivinimo komitetas.** Sukilėliams užėmus kraštą, Klaipėdos moters ir mergaitės sudarė „Gaivinimo Komitetą“. Komitetas savanoriams teikia kavos, arbatos ir užkandžio vietoje ir automobiliais skubiai išvežioja sargybose esantiems.

— **Santarvė Simonaičiui grasino,** trauksianti jį atsakomybėn, jeigu jis tuoji nepripažinsias Santarvės autoritetu. Jiems į tai atsakyta, kad pripažįstama Santarvė, tik ne Petisnė ir Larošas. Paskiau Santarvės komisija įteikė p. Simonaičiui raštą, kuriame pažymi, kad nenori pertraukti paliaubų sutarties ir prašo lietuvių tą sutartį palaikyti.

— **Suomiai nori padėt Maž. Lietuvai.** M. Lietuvos sukilimas sukėlė Suomiuose nemažą susidomėjimo. Beveik visa visuomenė ir spauda reiškia savo palankumą sukilėliams, smerkdami Petisnės darbus. Suomų šauliai (Skyddskoras) iš pirmųjų sukilimo dienų pasiuntė savo delegaciją prie Lietuvos atstovo, pasisiūlydami vykti savanoriais pagalbon sukilusiems Klaipėdiečiams. 300 — 400 žmonių jau pasiruošę, ypatingai kovai prieš lenkų lindimus Klaipėdon.

— **Atsiųstomis iš Amerikos ir Lietuvos aukomis** M. Lietuvos kariuomenė įsigijo jau kurį skaičių gaubicų, kurių bandymai bus daromi Šilutės rajone.

— **Jaunuomenė** skubiai stoja į savanorių pulkus. Dauguma didžiojo karo dalyviai, dalyvavę didesniose kovose ir daug sykių buvę sužeisti. Ateina savanorių net iš anapus Nemuno, iš Tilžės krašto.

— **Organizuojamas raitelių eskadronas,** pavadintas „mirties gusarais“. Pagegiuose suformuotas atskiras savanorių batalionas.

Neutralinėje zonoje.

— **Lenkų puolimai.** Sausio 30—31 d. lenkų kareiviai perrėdyti civiliais rūbais skaičiuje 40 žmonių, puolė Salaperaugių kaimą (ties Liubavu), bet vietos milicijos buvo atmušti.

— Sausio 31 d. 50 raitų ir 50 pėstininkų lenkų kareivių, perrėdytų civiliais rūbais puolė Gerdušių kaimą (Seinų apskr.), bet irgi buvo atmušti ir atimta iš jų 3 arkliai, kuriuos buvo pagrobę iš vietos gyventojų. Atimti arkliai sugražinti jų savininkams.

— Sausio 31 d. Počiūnų kaime lenkai suėmė Širvintų valsčiaus valdybos narį J. Gasiūną tik už tai, kad jis prijaucia Lietuvai.

— Naktį į sausio 16 d. apie 20 civiliai aprengtų lenkų kareivių užpuolė Kalvių kaimą (į vakarus nuo Kapčiamiesčio), paėmė nelaisvėn milicijos sargybos viršininką Pūką, išsivedė už kaimo ir ten sušaudė, antrą milicininką sunkiai sužeidė.

Vokietijoje.

— **Anglų kabinetas** nutaręs kol kas dar neatsaukti Anglų kariuomenės iš okupuoto Reino krašto.

— **Rūro krašte.** Sausio 28 d. Prancūzai ir Belgai užbaigė Rūro krašto karinį apsiautimą. Vokiečių geležkeliai dar tebestreikuoja tose vietose, kur yra pavojaus, kad Prancūzai ar Belgai galėtų prisiųsti naujų karinių transportų arba išsiųsti anglių. Prancūzams ir Belgams tenka naudotis vieškeliams. Kai kuriose vietose suardytos geležinkelių linijos ir traukiniai nuėję nuo bėgių.

— **Prancūzų senato finansų komisija** svarsčiusi Rūro krašto okupacijos išlaidas, kurios 8 m. sausio ir vasario mėnesiais siekiančios 45 milijonų frankų. Sausio 31 d. galutinai ir oficialiai uždaryta siena tarp okupuotų ir neokupuotų Vokietijos. Visi traukiniai su anglimis buvo gražinti ir pasiųsti Prancūzų ir Belgų

Rusijoje.

— Sovietų Rusų karo reikalų komisariatas išleidęs slaptą įsakymą kariuomenei, kad 1, 3, 5, 6 ir 12 armijos būtų papildytos atsargos batalionais iš Petrapilio, vasaros vakarų, Orlo, Charkovo ir žiemos vakarų karo apygardų. Tos armijos esančios Gomelyj lauko štabo žinioje. Pirmą raitelių armija (Budenio) išskirstoma Bichov — Riežicos rajone, antra Zitomiriaus Vinicos rajone. Visi karininkai, esantieji atostogose, šaukiami tuojau grįžti į dalis.

Iš „Įsakymų Kariuomenei“.

Del sienos perėjimo kariams.

1921 m. Įs. Kar. 164 Nr. 2 § buvo skelbta, kad 1921 m. IV. 27. Ministerių Kabinetas nutarė leisti pasienio zonoje komendantams duoti liūdymus sienai peržengti pasienio zonoje esantiems kariams, kurie Kr. Aps. Ministerio įsakymu tarnybos reikalais komandiruojami į artimiausį užsienio punktą. Liūdymo davimo tvarką nustato Kr. Aps. Ministeris.

1923 m. Įsak. Kar. 11 Nr. 1 § įsakoma tiksliai vadovautis aukščiau minimo įsakymo prasme ir turėti galvoje, kad šis įsakymas taikomas tik tarnybos reikalams. Jokiu būdu karys negali pereiti sienos savo asmens reikalais.

Įsak. Kar. 1921 m. 164 3 § (kur skelbiama, kad liūdymus apie reikalingumą pereiti sieną gali išduoti viršininkai, turintieji teisės nemažiau atskiro bataliono vado) nustatoma, kad liūdymus apie reikalingumą pereiti sieną gali duoti tik Generalis Štabas.

Mūsų lengvoji atletika.

Mūsų lengvoji atletika šikioj tokioj formoj pasirodė jau 1919 metais. Tai buvo pirmas bandymas. Klasinė lengvoji atletika pasirodė mūsų tarpe per Lietuvos lengvosios atletikos pirmenybes 1921 m. liepos mėn. 30 ir 31 dieną.

Lengvosios atletikos išsivystymo pradžią galima skaityti iš giliausios senovės. Bėgimas, vaikščiojimas ir mėtymas — tai naturalus žmogaus kūno judesių vaizdai. Lengvoji atletika gyvavo dar priešistoriniame laike, nes gyvenimas reikalavo būti pasiruošusiu prie fizinio darbo ir judesių. Tiesa, tuo laiku lengvoji atletika, neturėjo sportinio charakterio, nebuvo tyčia daroma sveikatai, pasilinksminimui ir tt.

Senovėje k. t. Egipte, Persijoje, Babilionije ir t. t. — lengvoji atletika turėjo pritaikomąjį (utilitarį) pobūdį ir tarnavo prisiruošimui karan.

Lengvosios atletikos pagalba karai įgudavo greitumą, miklumą, išvermės, jėgos, todėl ji buvo būtina mokykla, tartum prieškarinė tarnyba ir lengvosios atletikos užsiėmimai daugeliui buvo priverstiniai (būtinai). Ypatingai išsiplėtojo lengvoji atletika senovės Hela-doje (Graikijoje). Be grynai karo tikslo lengvoji atletika čia buvo kaip fizinis lavinimas.

Dabartiniu laiku lengvoji atletika ypatinai išsiplėtojusi Amerikoje, Švedijoje, Suomijoje, Norvegijoje, Anglijoje, Francijoje, kaip fizinis lavinimas.

Lengvoji atletika daug užsiimama ir yra būtina Amerikos, Švedijos, Anglijos kariuomenėse, kas žinoma, pritaikoma karo tikslams ir bendrai fiziniam lavinimui.

Mūsų kaimynėse valstybėse lengvoji atletika jau pasirodė gyvenime (nekalbant apie Suomiją, kur ji senai prigijusi); Estijoje ir Latvijoje nuo 1900 — 1906 metų ji

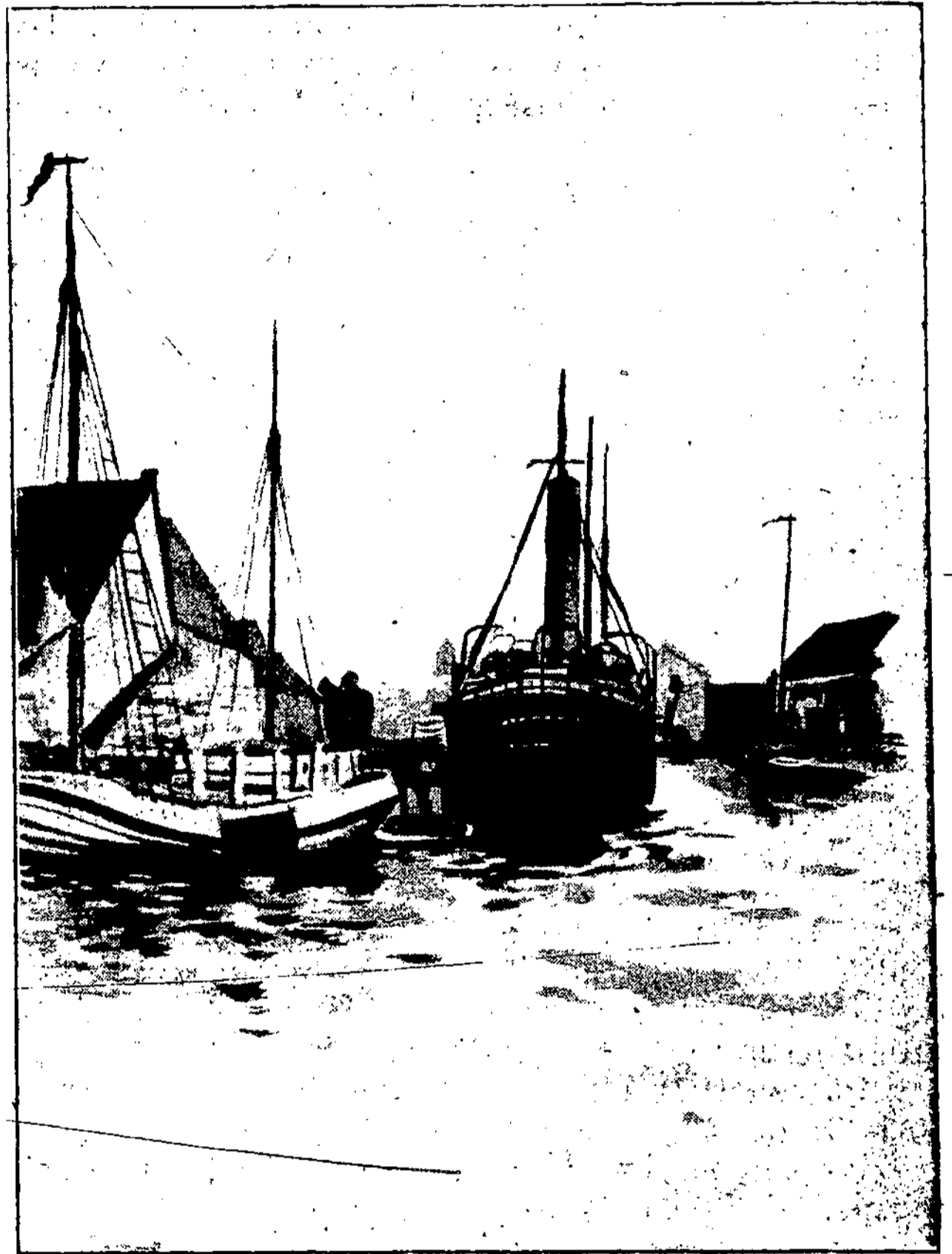
būvo perimta iš Suomijų, o Rusijoje ir Lenkijoje dar prieš 1900 metus. Dabartiniu laiku tuo reikalu aukščiausiai iš visų tų valstybių stovi Estija.

Čia atkreipta daug į kariuomenę, kur ir užsiimama lengvoji atletika, kaip būtinu dalyku. Lenkai lengvosios atletikos moko savo jaunuomenę, kad ir per mokyklas ir sporto organizacijas tinkamai paruošus karo tarnybą.

Mūsų lengvoji atletika prasidėjo silpniausioje formoje. 1919 metais ir jai buvo duota fizinio lavinimos reikšmė k. t. sveikatai, pasilinksminimui ir kūno lygsva-rai su protu išlaikyti.

Karo apystovos tuo metu fiziniam lavinimui buvo neprielankios ir sunkios

Į jaunimą buvo atkreipta dėmesys. Vėliau per Lietuvos Fizinio Lavinimos Sąjungą buvo atkreipta dėmesys ir į karius. Tada buvo suruoštos taip vadinamos „Kauno Miesto ir įgulos lengvosios atletikos Pirmenybės“.

Klaipėda. Danijos upės uosto kampelis.

Pirmas lengvosios atletikos bandymas įvyko 1919 m. birželio 29 dieną taip vadinamojo „Petričių šventė — sporto šventė“ Kaune Vytauto kalne. Bandymas suruoštas vienintele tuo laiku sporto organizacija — Lietuvos Sporto Sąjunga. Bandymai šiek tiek buvo panašūs į rungtynes. Rungtynių programon įėjo: 60 ir 400 metrų bėgimas; šokimas į aukštį išsibėgėjus ir su kartimi, ietės mėtymas ir pirmos Lietuvoje futbolo rungtynės tarp Aviacijos ir Lietuvos Sporto Sąjungos. Tose rungtynėse dalyvavo: organizacijų jaunimas, kt. sportininkai, skautai ir kariai.

Rungtynių varsiiai buvo silpni: visi dalyviai pirmą sykį dalyvavo rungtynėse ir pirmą sykį juos matė. Rungtynių sekė nemaža žmonių minia ir domėjosi pirmu šioj srityj įvykiu Lietuvoje.

Pirmųjų rungtynių vaisiai.

Šokis į aukštį išsibėgėjus su trampoline — Latonas ir Senbergas 1.49 mt.

Šok. su kartimi — I Markevičius — 2.52 mt.;
II — Vosylis — 2.48 mt.

letės mēt.: I Petrauskas 38.70; II — Draugelaitis 34.00.

Disko mėtymas: I Draugelaitis 20.20 mt.; II — Dadzvardas — 17 mt.

60 mt. bėg. — Garbačas 9 sek.; II Olekna 9.1 sek.

400 mt. bėg. — 1 min. 10 sek. — Pikas; II 1 min. 11 sek. — Mylimas.

Rungtynės techniniai buvo atlikta netobulai, bet jai tai niekas neatkreipė atydos, nes ir nesuprato. Šokama buvo su trampliu, gimnastikos būdu ir per virvę, bėgama buvo stovinčiu startu, tik keleta dalyvių ėmė startą. letis buvo mėtoma iš vietos ir t. t.

Dalyvių skaičius galima buvo suskaičiuoti ir lengva išvardyti, nes tik keli pirmieji pamėgo ar įvertino fizinį lavinimą Lietuvoje.

Dalyvavo: Oleka, Garbačas, Šembergas, Latonas, kapitonas, Petrauskas, Stošaitis, Daudzvardas, Mylimas, Pikas, Vosylis, Draugelaitis, Markevičius. Rungtynės tvarkė ir teisėjais buvo Dr. Slizys ir kap. Petrauskas

Tai viskas, kas buvo 1919 metais. Nors netiksliai, kai kas buvo daroma, bet didelį tuo laiku darbą padarė tos organizacijos asmenys kaip Dr. Slizys, Oleka ir kiti.

1920 metais lengvosios atletikos rungtynių ne įvyko.

1921 metais įvyko jau keleta rungtynių. Pavasarį iniciatyvą paėmė keli Lietuvos Fizinio Lavinimos Sąjungos nariai: (Fersteris Garbačas ir kiti) suruošti lengvosios atletikos rungtynes; pritarė ir prisidėjo prie darbo keli nariai iš Kauno Sporto klubo, k. t. Mülleris, Frölich ir kiti. Bet rungtynės pavasarį negalėjo įvykti, nes nebuvo jokių įrankių, rūbų ir prietaisų, o seni įrankiai, sudaužyti ir netinkami. Gavus iš užsienio didelę lengvosios atletikos įrankių partiją, L.F.L.S. Centro Valdybos nariai, buvo iškėlę sumanymą suruošti pirmą sykį Lietuvoje taisyklingos rungtynės ir Lietuvos Lengvosios atletikos Pirmenybės 1921 metams.

Tam įvykdyti buvo sudaryta techninė komisija iš Silvestravičiaus, Erėto, Garbačiausko, Fersterio ir Kubiliūnaitės. Toji komisija sudarė rungtynių programą ir ruošėse prie Pirmenybių.

Pirmos 1921 metais rungtynės įvyko liepos mėn. 30 ir 31 d.

Pirmenybės įvyko nepatogioje vietoje, kaip žiūrėtojams, taip ir dalyviams — Vytauto kalne.

Pirmenybių rungtynėse dalyvavo aktyvių ir juniorų grupė. Iš organizacijų: — L. F. L. S., Kauno Sporto Klubas, „Makabi“, Lietuvos Šaulių Sąjunga iš karių; Karo Mokykla ir iš svečių: suomis, šveicarietis ir keli vokiečiai, iš viso 30 dalyvių.

Rungtynės praėjo vykusiai ir tvarkingai, kaip iš techninės taip ir iš visų kitų pusių.

Pasiekti per pirmas rungtynes vaisiai sekantieji kurie ir buvo geriausiais arba rekordais.

Aktyvių grupės:

100 mt. bėg. Garbačas 12,1 sek.

400 " " Fersteris 57,2 "

1500 " " " 4,47,0 "

3000 " " Kisielius 12 m. 00 "

Disko mēt. Palingnist 27,85 m.

letės " Taiserskas 34,58 "

Skritulio stumimas Kruk K. 8,66 m.

Šok. į aukštį įsib. Garbačas 1,18 m.

" " iš vietos Fersteris 1,22 "

" " į tolį įsib. Müller Otto 5,50 "

Šok. tolį iš vietos Müller Otto 2,42 "

" su kartimi Fersteris 2,69 "

Olimpinė estafetė 1600 mt.

(800 + 400 + 200 + 200) — Juozapaitis, Fersteris, Eretas, Garbačas 4 min. 23 sek.

Juniorų:

100 mt. bėg. Garauskas 14,0 sek.

Disko mēt. Civinskas 22,90 mt.

letės " " 27,30 mt.

Skritulio stum. " " 8,45 mt.

Šok. į aukšt. įsib. Gelermanas 1,26 mt.

Šok. į tolį įsib. Civinskas 3,90 mt.

Teisėjais buvo: p. Šode J., Silvestravičius, Losič, Mendl ir Sola. Teisėjų komisija atliko savo pareigas kuo geriausiai.

Kaip matome geriausių vaisių pasiekė Fersteris (Lietuvos pilietis). Juozapaitis, Garbačas, toliau Mülleris ir Taiserskas.

Iš kariškių geriausiais buvo: Kisielius ir Čemarka.

Rungtynės buvo labai gerai sutvarkytos. Daugiausiai pasidarbavo rungtynių suruošimui Dr. Eretas ir Garbačas.

Pirmiesiems Lietuvos Lengvosios atletikos Pirmenybių nugalėtojams pagerbti buvo suteiktos dovanos, dovanas suteikė: Ministerių Kabinetas, Prekybos ir Pramonės Bankas, Lietuvos Ūkio Bankas, „Laisvosios Lietuvos“ redakcija ir Lietuvos Fizinio Lavinimos Sąjunga. Tapo apdovanoti 26 žmonės: taurėmis, statuetėmis, medaliais. Vakare „Metropolyje“ buvo suruoštas Pirmųjų Pirmenybių ir Jų Nugalėtojų paminėjimui laisva sueiga.

Pirmenybes atidarant kalbėjo ir sveikino dalyvius: Ministerių Kabineto vardu — Ministeris Skipitis; visuomenės vardu — Lietuvos Šaulių Sąjungos Pirmininkas — Putvinskis; Lietuvos Fizinio Lavinimosi Sąjungos vardu Dr. Eretas. Rungtynių teisėjų komisijos pirmininkas p. Šodo J. (Lietuvos Prekybos ir Pramonės Banko Direktorius) pranešė rungtynių vaisius rekordus ir nugalėtojų vardus. Lietuvos Fizinio Lavinimos Sąjungos Centro Valdybos pirmininkas S. Garbačas sveikino visus dalyvius ir nugalėtojus ir linkėjo jiems ir toliau užsiiminti šiuo dalyku ir būti pavyzdiniais sportininkais.

(Bus daugiau).

S. Garbačas.

Sporto literatūra.

Fiziskas audžinašanas reglaments. Proekts. Apstiprinu, Apsardzib. min. b. pulkv Laimiņš. 14. 10. 22. Galvena štaba izdevums. 1922. 312. psl. Kaina nepažymēta.

Šī fizinio auklējimo reglamentā Latviu kariuomenei sudaro 6 daļys ir priedai. I daļis — Bendri norādymai, II daļis — auklējamoji gimnastika, III daļis — Įrankių gimnastika, IV daļis — Pritaikomieji pratimai, V daļis — Atletika, VI daļis — žaismai ir galop Priedai.

Kas yra skaites „Įsakymą Kariuomenei“ 153 Nr. kuriame paduotos rezolucijos dėl kūno kultūros sutvarkymo Lietuvos Kariuomenei, tam bus visai aišku, kuris yra fizinio auklėjimo statulo uždavinys, prasmė ir reikalas.

Mūsų karių fizinio auklėjimo metodika maža kuo skiriasi. Mūsų įvedama kariuomenei individualinė gimnastika, o išbraukiami sunkumų kilnojimai ir akrobatinio pobūdžio gimnastikos pratimai. Latviai palaikė pastaruosius, nes jie yra patarę ten „būtenybe“, nors vargu

ar tai gali pateisinti tų neracionalių dalykų palikimą fizinio auklėjimo statute. Individualinė gimnastika visai neminama.

Be to, nors neprivalomiems mankštyms ir duodama Latvių kariuomenei didelė reikšmė, bet nenustatyta būtinai mokamų sporto ir atletikos dalykų minimumas.

Visam statute (ypač I ir II dalyse) jaučiama Lingo sistemos dvasia. Ypač gerai sutvarkyta darbų schėmos. Tai nebejotina v. leit, Pantelejevo nuopelnas. Tik gaila, kad tokiais neabejotiniais fiziologijos dėsniais nesivadovauta, nustatant kitas karių fizinio auklėjimo priemones. Tuo atžvilgiu sistemoje stinga vientisumo.

Kitoj laidoj reiktų pagilinti ir plačiau pateikti apmokymo lenteles. Mums atrodo labai geru praktikos žvilgsniu duoti pradžioj mažiau, ir tik išbandžius papildyti ir schematingai nustatyti.

Mūsų sportinės literatūros kritikai (leit. A. Majus Kubiliūnaitė — Garbačiauskienė, Petras Erškėtis), neabėjo, galės rasti šiame statute ir kitų „mizerinių“ dalykų. Bet tai yra šliaužiojimas.. Mes lenkiame pagarbai galvą prieš šio statuto ruošėjus, nes bendrai imant pozitingas darbas, kad ir apyblogis, yra vertas.

Šis Latvių statute gali būti mums pavyzdys daugelio žvilgsniu. Poperia net „pergera“, sakyčiau, paveikslai labai dailūs.

Nieko nerandame iš tautinių žaidimų, žaidimų skyriuje. Linkėtumėme broliams latviams ir tos srities neapleisti.

Karolis Dineika.

Sportas.

Latvija.

Chokkei Rengiamose žiemos sporto Sąjungos rungtynėse chokkėjo Latvijos pirmenybėms dalyvauja 8 komandos. Kol kas žaidžiant pasižymėjo „Keizarmažs“ ir R. A. K. (Rygos irimo klubas). Per 3 rungtynių dienas gauta šie rezultatai: **6. I. 23.**

„L. S. B.“ — „Amateers“ 3 : 0 (3 : 0).

„Keizarmažs“ — „Union“ 21 : 0 (7 : 0).

„Universitate“ — S. S. S. (Sportinė darbininkų sąjunga) 9 : 1 (3 : 0)

7. I. 23.

„R. A. K.“ — „J. M. C. A.“ 9 : 0 (3 : 0).

„L. S. B.“ — „Union“ 6 : 1 (4 : 0).

„Keizarmažs“ — „Amateers“ 11 : 0 (6 : 0).

14. I. 23.

„R. A. K.“ — „Universitate“ 11 : 0 (7 : 0).

„J. M. C. A.“ — „S. S. S.“ 18 : 1 (10 : 1).

Ledžingos. Latvijos žiemos sporto Sąjunga yra nustačiusi šias normas pereiti iš vienos klasės į kitą:

500 mt. I klasė 51 sek. II kl. 55 sek.

1500 „ „ „ 2.50 „ „ „ 3.00 „

5000 „ „ „ 10,15 „ „ „ 10.50 „

10000 „ „ „ 21.00 „ „ „ 22.00 „

Latvių olimpiados. L. S. O. A. (Latvijos Sporto organizacija Suvienijimas) yra nutaręs atnaujinti Latvių olimpiadas. Lig šiol yra buvę šios olimpiados: Pirmą 1920 m. Antra 1921 m., 1922 m. neįvyko. Trečia olimpiada rengiama š. m. rudenį. Latvių olimpiados bus rengiamos sekant pasaulinių olimpiadų tradicijomis kas ketvirtį metai, vienais metais anksčiau, negu pasaulinės.

Latvijos ledžingų rekordai.

500 mt. vltm. Rumba 49,0 sek.

1500 „ Al. Eberleins 2 m. 38,8 sek.
5000 „ „ „ 9 „ 20,4 „
10000 „ „ „ 19 „ 21,6 „

Suomija.

Sausio m. 6 d. pradėtas čiuožimo sezonas rungtimis: „Hämeenlinnan Tarmo“. Geriausių dienos bėgikų buvo J. Skutnabb. Pasiekta gana padorių rezultatų:

500 mt.: 1) Korhonen 51,0

2) Skutnabb 51,5

3) Tverin 51,7

1000 mt.: 1) Helander 1.43,4

2) Ovaska 1.43,8

Skutnabb 1

1500 mt.: 1) Skutnabb 2.51,4

2) Ovaska 2.56,1

3) Helander 2.56,7

5000 mt.: 1) Skutnabb 9.32

2) Ovaska 9.46,1

3) Tverin 9.49,6.

Pasauliniai ledžingų rekordai.

500 mt. O. Mattisen (Norveg) 43.4 sek.

1000 „ „ „ 1.30.8 „

1500 „ „ „ 2.17.4 „

5000 „ H. Strom „ 8.26,5 „

10000 „ O. Mattissen „ 17 m. 22,6 sek.

J. A.

Seimas.

23-sis posėdis 1923. I. 30.

Iš svarbesnių šio posėdžio darbų tai svarstymas: „įstatymo apie pašalpas kariams ir jų šeimoms papildymas“ (I ir II skaitymas). Šis teikiamasis papildymas turįs tikslą markes pakeisti litais, dalinant markių sumą iš 20 ir gautąjį dalmenį laikyti litais. Diskusijoms pasibaigus, įstatymo projektas pripažįstamas svarstytinu patieka forma. Ref. Steponavičius siūlo įstatymo projektą priimti ir II-ju skaitymu. Pasiūlymas priimtas.

Toliau eina „Algų nustatymo kariams įstatymo pakeitimas. (I ir II skaitymas). Ref. Steponavičius praneša, kad Finansų ir Biudžeto Komisija siūlantį eiti niams kariams mėnesinį atlyginimą 6 lt. Pasibaigus diskusijoms, įstatymo sumanymas pripažįstamas svarstytinu patieka forma. Įstatymo sumanymas skaitomas II skaitytinu ir priimamas atmetus kai kurias Fin. ir Biudžeto Komisijos pataisas.

Svarstoma: Geležinkelių karo viršininko štabo taikos metų etatai 29 Nr., Kauno stoties ir ruožo komendantūros taikos metų etatai 30 Nr., Šiaulių stoties ir ruožo komendantūros etatai 31 Nr., Karių specialybės priedo įstatymo pakeitimas. Visi įstatymų sumanymai priimami I ir II skaitymu.

24-sis posėdis 1923. II. 1.

Tarp kitko svarstoma: „Atsargos karininkų ir karų valdininkų įstatymas“, kuris numato tam tikrą būdą apvalyti kariuomenę nuo netinkamų asmenų. Priimamas II skaitymu.

Be to buvo svarstyta „Tikybinių įstaigų etatų papildymas“ ir „Valstybės tarnautojų atlyginimo II priedo pakeitimas“, Abu sukelia ginčų. Pirmas priimtas II skaitymu; antras priimamas svarstyti.

Kas girdėti

Lietuvoje.

— Valstybinė Drama š. m. vasario mėn. sutiko suvadinti kariams 2 spektaklius. Pirmas bus š.

mėn. 18 d. „Mindaugis“ Slovackio istorinė drama, antras — š. mėn. 25 dieną „Pinigėliai“ 3 veiksmų ir „Gegužis“ 1 veiksmo S. Ciurlionienės komedijos. Bilietų galima bus gauti išanksto Karo Mokslo skyriuje (Laisvės Alėja 12).

— **Lietuvos Banko balansas.** 1923 m. sausio 31 d. Padengtas auks 15.652.040 lt. 71 ct. sidabru 16.130 lt. 51 ct, dol. sv. ir kita tvirta svetima valiuta 22.237,949 lt. 42 ct. Tad iš viso 37.906.120 lt 64 ct. Išleista banknotų apyvartoje 37.585.053 lt. 81 ct. Tai gi litų išleista 321.066 lt. 83 ct. mažiau negu banke sudėta brangenybių. Nuo sausio 15 d. Lietuvos Banko aukso fondas padidėjo 402.605 lt. 46 ct. sidabro 4.711 lt. 91 ct., tvirta svetima valiuta 2.357.988 lt. 77 ct.

— **Klaipėdos kovas pamatysime kinuose.** Atskiri Klaipėdos atvadavimo kovų epizodai liko nufotografuoti kino aparatu. Iš atskirų vaizdų sudaryta įdomi filma. Šaulių Sąjunga nupirko tų filmų ir 3 egz. jau atvežta Kaunan ir šiomis dienomis bus rodomi Kaune Klaipėdoje ir kituose didesniuose centruose. Vasarą manoma su tomis filmomis važinėti Lietuvoje po miestelius ir sodžius.

Mažojai Lietuvoj.

— Nusiraminius visame krašte, kaimiečiai vėl suveža į turgus daug įvairių produktų, tik nuo pirkėjų reikalauja litais, markių nebenorėdami imti. Kadangi pirkėjai iki šiol nesuskubo įsigyti litų, tai kaimiečiai produktus už markes nepardavę vežasi atgal.

— Sukilėlių kariuomenės vado įsakymu daroma švietimšalių registracija atvykusių į Klaipėdą po sausio 15 d. Registracijos tikslas, ištyrus tokius atėjūnus, kurie kraštui naudos neneša, išstremti atgal, kadangi po minimam laikui esą priplūdę daug visokių spekuliantų ir kt., kurie sukėlę maisto ir gyvenimo brangenybių.

— Kaimyninės valstybės kreipės į naująją valdžią prašydamos, kad gražintų joms subėgusius į Klaipėdos kraštą jų piliečius, kadangi laike senosios direktorijos viešpatavimo ča subėgo iš visų kraštų kariuomenių dezertirai, spekuliantai ir šiaip nesveiko amato gaivalai.

— Sausio 31 d. Klaipėdos darbininkai kliudė prancūzams supirkinėti maistą. Apstoję rinką grąsino pardavėjams, jei jie pardavinės svetimų karo laivų jūrininkams

Vilniuje.

— **Lenkų užsienio ministeris.** Skrzynskis apsilankė Vilniuje. Parinktiems Vilniaus veikėjams lėpę ramiai laikytis. Pakilęs lenkų karinis ūpas nuo to apsilankymo nupuolė.

— **Užtrūksta ožkutė.** Parsidavęs lenkams kun. Grondskis pradeda siaurinti savo darbą. Gaudamas iš lenkų mažiau pinigų, savo leidžiamą laikraštį „Mūsų Balsas“ pradeda leisti tik kartą į mėnesį „M. Balsas“ mėgina iš lietuvių padaryti lenkų parsidavėlių, bet tas darbas jam visai neiseka. Grondskis buvo įmaišytas į peoviakų bylą ir sėdėjo Kauno kalėjime.

— **Smagenų liga.** Pastaruoju laiku Vilniuj pradėjo plėstis smagenų liga panaši į miegą.

Užsieniuose.

— **Epidemija Graikijoje.** Visoj Graikijoje prasidėjo didelė epidemija, siaučia tifas, cholera ir raupai. Vyriausybė prašo Santarvės padėti kovot prieš tą baisų slobiną.

— **Lenkų krašto skolinamoji kasa** išleido naujus banknotus po 50.000 markių Vienas toksai poperukas lygus maždaug vienam mūsų litui.

— **Neviadomskis nužudytas.** Sausio 31 dien Varšuvoj, einant teismo sprendimu, nužudytas Neviadomskis, Lenkų prezidento užmušėjas.

— **Ekonominė konferencija,** apie kurią jau buvo kalbama spaudoje, mano įvykti Elsinkiuose (Suomijoje) neankščiau šio mėnesio pabaigos. Kalbama, kad Suomų vyriausybė iš pradžių buvo maniusi pakviesti Sovietų valdžią, bet Lenkai su Latviais ir Estais tam pasipriešinę, siūlydami pirmu susitarti savo tarpe. Lenkija stengiasi, kad toj konferencijoj nebūtų Lietuvos, ir tuo tikslu Suomų spaudoj paskleidė gandų, kad Lietuva esa padariusi su Sov. Rusais karinę sutartį. Suomų atstovas Maskvoje, lenku klaidinamas, net pranešęs, kad gerai žinantis jog tokia sutartis padaryta.

Matyt iki šiol Baltijos valstybės dar nesugeba suprasti Lenkų melo.

— **Anglų skola Amerikai.** Anglijos vyriausybė priėmusi Amerikos pasiūlytas sąlygas atiduoti jai savo skolas tokia tvarka: per 10 metų kas met išmokėti 161 milioną dolerių, paskui per 52 metų 184 milionų dol. Tokiu būdu visa suma būsianti išmokėta laike 61 metų.

Klausimai ir atsakymai.

Laiškais į klausimus neatsakome.

Kl. 47. Mano bobutė pirko namą iš savo brolio (kuris turėjo 3 deš. žemės) ir jai mirus tas namas paveldėjimo keliu perėjo mano nuosavybėn. Tą žemę kaip bobutė taip ir aš nuomavome 20 metų, bet 1921 m. bobutės brolio žmona šią žemę pardavė kitam, nežiūrint, kad ant tos žemės stovi mano namas. Ar galėčiau teismo keliu panaikinti tą pirkimo aktą ir pats nupirkti minimą žemę? J. Giedraitis.

Ats. 47. Jei padarytas tikras pirkimo aktas, tai jo panaikinti negali. Bobutės brolio žmona, jei teisėtai, yra pavaldėjusi tą žemę, turi teisės kam nori perduoti.

Kl. 48 Dvarininkas, pirkdamas 1912 m. dvarą, pasiskolino iš mano tėvo 1000 rub., prižadėdamas metams mokėti 8% palūkanų, bet iki šiam laikui negrąžina skolos, nei moka palūkanų. Vek-elj turim. a) Kiek turim gauti už 1000 rub. litais? b) ar mokama palūkanų nuošimčiai už karo metus? c) kokių būdu išgauti iš dvarininko pinigus, negalint asmeniškai su juo susitarti? Vargšas.

Ats. 48. Atieškokite teismo keliu; teismas nuspręs, kiek turit gauti litais, bet apskritai dabar moka po 1 l. už 175 m. Nuošimčiai ir už karo metus mokami.

Kl. 49. Priimant mane į kariuomenę tėvai nepristatė N. Š. Kom-jai jokių dokumentų apie savo šeimynos sudėtį ir aš tapau priimtas, bet dabar, esu labai reikalingas namie palaikymui ūkio, kadangi tėvas turi 59 mt. o vyriausias, namie likusis brolis, tik 13 mt. Ar galėčiau būt paleistas iš kariuomenės ir kur kreiptis? Karalius.

Ats. 49. Einant įstatymu apie Karinės Prievolės atlikimą, neteisėtai priėmus kariuomenėn, skunda galima duoti ne vėliau, kaip po vieno mėnesio nuo komisijos sprendimo dienos (priėmimo). Žiūr. 1922 m. Įsak. Kar. 264 Nr. Kar. Priev. Įst. papildymo 54 §. Jeigu tas laikas yra praleistas, tai reikia nurodyti svarbią pavėlavimo priežastį, k. t. jei priimant sūnų kariuomenėn tėvai sirgo ir nebuvo kam rūpintis, jei reikalingus pristatyti Apsk. N. Pr. Kom-jai dokumentus reikėjo išreikalauti iš užsienio ir negalėjo grei-

tai jų gauti ir t. t. Nenurodant svarbių priežasčių, klausimas gali būti neršamas. Tais reikalais kreiptis per savo Apskr. N. Pr. Kom-ją, pristatant iš savo valsčiaus liūdymą apie šeimos sudėtį, jų gimimo, (reikalui esant) mirimo metrikus ir tt.

Kl. 50. Tarnavau pėstininkų dalyje pusantru metų, paskiau tapau perkeltas artilerijon; tad kiek laiko turėsiu tarnauti kariuomenėj? Bazys.

Ats. 50 3 metus. Tokiuose atvejuose tarnybos sutrumpinimų bei pailginimų nėra. Reikia tarnauti tiek, kiek tarnauja tų dalių kareiviai, kuriuose dabar tarnauji, t. y. jei iš pėstininkų perkeltas į specialę dalį leidžiamas iš kariuomenės išstarnavus tik 3 metus, nors pėstininkuose būtų tarnavęs ir arti dviejų metų; iš specialės dalies perkelti į pėstininkus leidžiami išstarnavus 2 metu, nors spec. dalyj irgi būtų ilgai tarnavęs.

Kl. 51. Atsibodo ant svieto vargšų gyventi, nes mačiau vargšų ir turtuolių gyvenimą. Todel norėčiau bandyt savo laimę. Norėčiau traukti laimės ir nelaimės numerius. Jeigu ištrauksiu laimę, tai kad duotų man gyvenimą, kokį aš norėčiau, o jeigu nelaimės, tai kad gyvybę vietoj atimtų. Prašau patarimo ar galiu tai padaryti? Prigonis.

Ats 51. Spėlioti, kas bus, niekam nedraudžiama. Spėliojimų būdų begalės yra. Panelės, kaip mažiau pasitikinčios protu dažnai mėgina sužinot, kokį vyrą gausiančios, liedamos ciną, vašką, duodamos čigonėms iš delno linijų nuburti ateiti ar dar kaip kitaip. Žinoma, kad rimtų žinių tokiais būdais negali susilaukti. Tai tik žaislas. Ar leistina T-ai tokiais būtais užsiminėti? Juokais gali, kiek nori, bet rimtai tai imti negalima. Ar liksi vargšas, ar turtingas, niekas iš anksto pasakyti nepasakys ir nei koki numeriai nešpranašaus. Jeigu suprast T-os paklausimą taip, kad sveikas nori negearą numerį ištraukęs iš svieto pašalinti, tai to daryti nepatariame, nes žmogaus laimė priguli ne nuo numerių, bet nuo jo paties darbštumo, proto, mokslo, dorybės ir viso vidujinio susitvarkymo. Neišmintinga laukti pralobsiant gerą numerį išėmus iš kepurės, nes toksai būrimas nieka negali nulemti. Taipat galima pavadinti neprotingu daktu manyt, kad išėjęs blogas numeris gali nors kiek žmogaus gyvenimą pagadinti, į amžiną vargą įstumti ar kitokių nelaimių suteikti. Patariame tokiais būrimais rimtai neužsiminėti. Daktaras K. G.

Kl. 52. Esu gimęs 1897 m. ir tarnavęs Rūsų kariuomenėje. Ar paleistų mane iš kariuomenės anksčiau negu išstarnausiu paskirtą laiką? V. Minginas.

Ats. 52. Tokių nepaleidžia.

Lietuvos Karo Mokyklos I-sios laidos karininkams.

Kadangi iki šiol dar ne visi L. K. M. 1-os laidos karininkai prisiuntė savo atvaizdus (fotografijas), dar kartą prašau gerbiamųjų karininkų neatidėliojant ir ne vėliau š. m. kovo mėn. 25 d. įsigyti ir prisiųsti savo atvaizdus. Atvaizdus siųsti šiuo adresu: Kaunas — Kariuomenės Teismas — Leiten. Mačinskui. Atvaizdai reikalingi sudarymui bendro minėtos laidos karininkų atvaizdo (fotografijos).

Kada, kame ir kokiu kaina bendrą atvaizdą bus galima gauti — paskelbsiu vėliau.

P. S. Kitų laikraščių prašoma atspausdinti.

Leit. Mačinskas.

Laiškas į Redakciją.

Gerbiamoji Redakcija.

Prašau įdėti į Tamstų laikraščio skiltis šį mano prašymą:

1 p. D. L. K. Gedimino pulko istorijos medžiagoje yra visai maža žinių apie buvusį pulko vadą ir žuvusį Alytuje 1919 m. vasario m. 14 d. kovoje su bolševikais, a. a. karin. Juozapavičių.

Kas buvo žuvusio jaunų dienų draugas, sykiu augo,ėjo mokslus; kas sykiu su juo baigė karo mokyklą, sykiu tarnavo rusų armijoje ir, gal būt, dalyvavo karuose rusų su vokiečiais; kas buvo Vitebsko lietuvių batalione prie jo ir kas žino apie jį, kai į lietuvių kariuomenę pastojų Vilniuje 1918 metais, o vėliau Alytuje, prašau visus atsiminimus, įvykius, įspūdžius, susirštus su a. a. kar. Juozapavičiu, surašyti ir atsiųsti laišku žemiau nurodytu adresu.

Žuvusio giminės, artimi ir geri pažįstami manau galės prisiųti daugiausia žinių, už ką, tikėdamasis sulaukti daug plačių žinių, 1 p. D. L. K. Gedimino pulko istorijos tvarkytojas išanksto visiems tariu ačiu.

Lnt. Biržys, 1 pėst. D. L. K. Gedimino pulkas.
Kitų laikraščių prašau atspausdinti.

Redakcijos atsakymai.

P. Rapševičiui. Tuo tarpu „Karyj“ vertimų labai mažai ir retai dėsime, taigi ir Tamstos vertimą laikinai atidedame nežiūrėję.

Artileristui N. Bijantiems pasirašyti savo tikrą pavardę ir paduoti antrašą į klausimus neatsakome.

L. Š. S. II-jo Skyriaus Valdybai. „Kari“ siųsime, bet kam tas ir dar taip ilgas verkšlenimas apie šaulių Tėvynės meilę ir dideles aukas!? Ne Jūs vieni Tėvynę mylite!

K. Anuškevičiui. Nesuprantame T. klausimo, parašyk aiškiau.

A. Aukštiejui. Bargan „Kario“ niekam nesunčiama.

St. Malakauskui „Kario“ kaina metams 10 lt. Galima užsisakyti ir po Naujų Metų, nuo 1 Nr. gausite Kareiviams, išsirašantiems per savo dalį per pusę pigiau.

J. Kiškiui. Užsakant „Kari“ namiškiams reikia mokėti metams 10 lt. Tuo atveju, pusė kainos kaipo kariuomenės, kadangi užsakoma civiliui.

Vyr. rašt. Narkūnui. Dabar niekas nebegaus dovanai maisto davinio, tokiu būdu negaus ir T. žmona.

Teof. Višmantui. Norint tinkamai atsakyti į T. klausimą, reikia turėti platesnių žinių; kokiomis sąlygomis mirdamas tėvas aprašė gyvenimą savo žmonai, kokius sutikimus davė Tuisiukai, atsiimdami savo dalis, ko remdamasi sesuo Tuisiukė nori atimti visą gyvenimą, kokiomis sąlygomis iki šiol Jūs valdėt tą žemę ir tt. Gavimui medžių trobėsių pasistatymui reikia kreiptis artimiausiam Mškų Urėdijon, ten išspręs ar turite teisės gauti.

VI. Gudzevičiui, iš T. klausimo nesuprantame, ar T. motina gavo žemės už sūnų savanorių, žuvusių kariuomenės eilėse, ar dar jis tebėra gyvas, Jeigu būtų gyvas, žemė turėtų skaitytis jo vardu bet ne motinos ir jis būtų teisėtą tos žemės savininku. Ar T. gali toj žemei gyventi tasprklauso nuo teisėto tos žemės savininko sutikimo. Tėvas jokių pretenzijų prie tos žemės negali turėti.

J. Kuodžiui ir j. p. Žiuliui. Nepaduodantiems pilno savo antrašo į klausimus neatsakome.

S. M. Žiūrėk „Kario“ 6 Nr., „Klausimai ir atsakymai“ atsakymą 49.

P. Aleksiūnui. Žiuriek „Kario“ 6 Nr. „Klausimai ir atsakymai“ atsakymą 50.

Pr. Kamenaičiui. Įstatymus peržengti draudžiama visiems, tad ir Tamstos, jei įstatymai leis paleisti iš kariuomenės, niekas užlaikyti negali, jei nebus svarbių tam kliūčių, k. t. einant tardymui, teismui, neatsilyginus už pražudytą valdžios turta nebaigus biauų lyties ligų gydymą ir t.t.

St. Ambručiui, Norinkevičiui, Vargšui kareiviui, K-viui Peleksiukui, P. Dargužiui, Janužiui Anatoliui. Kadangi Jūs nepasirašėt ir ne padavėt savo antrašo, tai į klausimus neatsakome.

Virš. Pr. Žasiniui. Paleis iš kariuomenės, tik kuomet atitarnausi pasizadėtą laiką, anksčiau negalima.

Šiaulių komendantūros kareiviams. Nepasirašius tikros pavardės jokie raštai laikraštyje nėra dėdami ir Tamstų klausimas dėliai skundo ant raštų. J. negali būti išsprendimas.

V. A. K-čiui. Del fotografijų kreipkis Tamsta į Inžinierijos dalies fotografa, ten T. gausi.

Klaidų atitaisimas.

„Kario“ 5 Nr. 61 pusl. parašyta, kad majoras Škirpa yra nuvykęs į Belgų karo mokyklą. „Karo mokyklą“ reik atitaisyti į „Karo Akademiją“.

KAREIVIO EIMUČIO PAMINKLO FONDAS

Anksčiau paskelbta: Ostais 53.323 auks. 30 sk, savąja valiuta 7 lt. 76 ct.

1 artilerijos pulkas: 1 batarėja Lt. Babickas 4 lt. lt. Abaravičius 3 lt.; lt. Vaitkus 2 lt. k. v. Krašinskas 2 lt. 50 ct.; v. p. Baltušis 1 lt. 25 ct. po 1 lt. lt. Kuosa, j. p. Ginaitis, eil. Pakenis, Kontrimas, Petrauskas, Mikšys, Volotka, Blažys Brundza, Gasiunas, Macelis, gr. Kondratavičius, Buragas; j. p. Čeledinas 1 lt. 4 ct.; j. p. Žemaitis 70 ct.; po 50 ct. v. p. Tamašaitis, Stulpinas, Misevičius, Gratkauskas, gr. Daukša, Žilinskas, v. p. Rimkus, j. p. Svetkauskas, Margenis, gr. Valančius, eil. Sidorovas, Bagočius, Dovainis, Kybartas, Mančauskas, Minderis, Balūnas, Tarvydas, Razgus Giedraitis, Noreikis, Guoda, Bubliauskas, Peldžius, Ramoška, Vorobiovas, Gedminas, Norkus, Liaurutis; po 40 ct. gr. Stukas, eil. Kiela; po 30 ct. j. p. Grigas, gr. Zaveckas, Česlevičius, eil. Luščinskas, Urbanavičius, Gilius, Baranauskas, Šiupšinskas, Ga damavčius, Reinortas: eil. Kadiša 25 ct.; po 20 ct. gr. Šleinis eil. Laskovas, Sabakonis, Valiulis, Baltramijūnas, Rimavičius, Jonauskas, Petrulevičius, Miškinis, Bagdonas; po 10 ct. eil. Komporskas, Simaitis, Grušys,

Viso 48 lt. 34 ct.

Išviso: Ostais — 53.323 auks. 30 sk. savąja valiuta — 56 lt. 10 ct.

KOPERACIJOS LAIKRAŠTIS

„TALKA“

Eina nuo 1919 metų spalio mėn. Lietuvos Koperacijos B-vių Sąj. organas.

„TALKOJE“ kiekvienas koperatininkas ir prijaučias koperacijai ras įvairių straipsnių bendrai apie koperaciją, apie koperacijos reikalus Lietuvoje ir užsienyje; narodymus, kaip geriau sutvarkyti bendrovių darbuotę. „Žemės ūkio Skyriuje“ rašoma, kaip pagerinti žemės ūkio dirbimas, prekių kainas ir valiutos kursą.

„TALKA“ eina du kart per mėnesį.

K a i n a metams 3 litai, užsieniuose 6 litai. Vienas ekzemplierius susipažinti siunčiamas dykai.

ADRESAS: Vytauto pr. 4-a, Kaune.

KOPERATININKAI, skaitykite ir platinkite savo organą „T A L K A“.

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Jei nori greit gauti pinigų iš Amerikos, Jei nori greit ir be vargo atvažiuoti į Ameriką,

Jei nori gauti teisingų žinių iš Amerikos apie darbininkų reikalus, tai skaityk laikraštį „TĖVYNĖS BALSA“.

Išpildyk žemiau paduotą kuponą ir pasiųsk jį į Ameriką savo giminėms, o viskas bus Tamstai suteikta.

Šiuomi kreipiuosi į Tamsta ir nuoširdžiai meldžiu siųsti man

Pinigus

Laivakortę

„Tėvynės Balsas“.

(Padėk ženklelį ką nori)

Per Lietuvos Industrijos Bendrovę,
55 Market St.,
Wilkes-Barre, Pa. U. A. S.

Leidžia Kr. A. M. Karo Mokslo Skyrius.

Redaktorius Kap. P. Ruseckas.

Lietuvos Valstybės spaustuvė. Kaunas, Totorių gatvė Nr. 14.